

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

ДЕРЖАВНА НАУКОВА УСТАНОВА
«ІНСТИТУТ МОДЕРНІЗАЦІЇ ЗМІСТУ ОСВІТИ»

вул. Митрополита Василя Липківського, 36, м. Київ, 03035, тел./факс: (044) 248-25-13

12.06.2020 № 22.1/12-Т-353
На № _____ від _____

Начальнику Дрогобицької філії
ДНУ «Інститут модернізації
змісту освіти»
Хлопеку А.Б.

Державна наукова установа «Інститут модернізації змісту освіти» повідомляє, що комісією з мов національних меншин Науково-методичної ради Міністерства освіти і науки України розглянуто матеріали науково-методичної експертизи рукопису навчальної програми факультативного курсу «Польська література» для 7-11 класів закладів загальної середньої освіти з українською мовою навчання (авт. Мацькович М.Р.) з висновком «Схвалити для використання у закладах загальної середньої освіти» (протокол № 2 від 11 червня 2020 року).

При виданні навчального посібника на звороті титульної сторінки зазначається дата та номер листа ДНУ «Інститут модернізації змісту освіти».

Контрольні примірники просимо надсилати за адресою: 03035, м. Київ, вул. Митрополита Василя Липківського, 36, сектор навчально-методичного забезпечення вивчення мов національних меншин відділу наукового та навчально-методичного забезпечення змісту загальної середньої освіти в Новій українській школі, к. 213.

В.о. директора Інституту

Костянтин ТРУШКОВСЬКИЙ

ПРОГРАМА

для загальноосвітніх навчальних закладів

Польська література

7-11 класи

Факультативний курс

/курс за вибором/

Автор:

Мацькович Марія Романівна

Пояснювальна записка

Програма з польської літератури для 7–11 класів загальноосвітніх навчальних закладів підготовлена як відповідь на реалізацію Статті 7 Закону «Про освіту» в закладах зальної середньої освіти для збереження національної самобутності корінних народів та національних меншин як складової українського суспільства. Учень (учениця), який вивчає предмет «Польська література» у середній школі – це представник українського суспільства, який поважає культуру інших народів. Спілкуючись державною мовою, він володіє однією чи кількома іноземними мовами, є активною і відповідальною особистістю української держави.

Програма "Польська література" складена для загальноосвітніх шкіл з українською мовою навчання. Цей предмет виконує не лише інформаційну функцію, але й аналітико-синтетичну: розширює, поглиблює систему теоретико-літературних понять, історико-літературних знань школярів. Він допомагає формувати у них вміння, навички, що забезпечують сприйняття польської літератури у її національній специфіці, а також загальнолюдські цінності, вчить правильно оцінювати, інтерпретувати художні тексти та явища.

Для реалізації програми виділено 1 годину на тиждень протягом п'ятих років, 175 годин у п'ятирічному циклі. Зміст навчальних тем укладено з урахуванням вікових особливостей учнів та читацького кола зацікавлених. Вибрані твори представлені здебільшого польською мовою, лише деякі представлені в українських перекладах.

Мета курсу – знайомство з автентичними текстами польської літератури, засвоєння найбільш суттєвих явищ літературного процесу польської літератури, сприяння активізації та систематизації знань, які учні отримали під час вивчення попередніх історико-літературних та культурологічних дисциплін з літератур інших народів. Ця дисципліна вивчається учнями 7, 8, 9, 10 та 11 класів. Пропоновані в програмі тексти літератури репрезентують і класичні твори, і сучасний літературний процес, здатний викликати справжні емоції, рефлексії, спонукання до роздумів над сьогоденням та минулим.

У ході вивчення предмету «Польська література» учні повинні оволодіти знаннями з предмету та уміти застосовувати їх у практичній діяльності (на уроках польської літератури, зарубіжної літератури в умовах сучасної середньої освіти).

Пропонований підхід визначає такі загальні принципи вивчення матеріалу: герменевтичний, генетичний, структурно-морфологічний, контекстуальний, функціональний, компаративістичний.

Література розглядається у контексті соціального життя та культури доби як активний, діяльний учасник історичного процесу. Типологічний принцип вивчення матеріалу поєднується із проблемно-теоретичним, при цьому враховуються загальнолюдські універсалиї. Важливе значення при вивченні курсу мають такі положення:

- про природу загальнолюдських та національних цінностей;
- про діалектичну єдність сучасного складного та протирічного світу;
- про неаксіоматичність соціального та гуманітарного знання.

Щоб зрозуміти, як розвивалась польська література протягом століть, необхідно, не забуваючи про специфіку художньої творчості, залучати матеріали з інших галузей знань. Робота над курсом вимагає звертань до курсу польської мови, тому що без володіння мовою, без роботи над розвитком мовлення, неможливе повноцінне сприйняття творів, а також до предметів української та світової літератури, філософії, психології, історії та теорії культури, інших видів мистецтв. Принципове значення мають і такі проблеми: становлення літератури поч. 15 ст і до 21ст. та наукова думка кожної доби, взаємодія науки та мистецтва.

Важливе місце в курсі займають теоретично-літературні проблеми, зокрема, характеристика основних творчих напрямків, шкіл. Учні повинні зрозуміти, що польська література є явищем багатообразним та багатомірним.

Все, зазначене вище, визначає відбір матеріалу та характер його викладу.

У пропонованій програмі історія польської літератури поділена на умовні періоди:

- Середньовіччя у польській літературі.

- Відродження та бароко у польській літературі .
- Література польського просвітництва.
- Романтизм у польській літературі.
- Польський позитивізм.
- Молода Польща.
- Література міжвоєнного періоду.
- Сучасна польська література.

Насиченість історико-літературного процесу названого періоду різноманітними явищами, жанровими рішеннями, яскравими мистецькими постатями створює певні труднощі в підході до засвоєння матеріалу. Ще однією вагомою обставиною, яка ускладнює вивчення польської літератури , є відсутність текстів творів у великій кількості.

Тому запропонована програма базується на репрезентативному принципі, який передбачає розгляд динамічної картини розвитку важливих мистецьких постатей польської літератури крізь призму сприйняття окремих літературних явищ, їх специфіки, а також системних зв'язків між ними, що дозволяє об'єднувати названі феномени в системи більш широкого порядку (бароко, романтизм, модернізм, тощо).

Важливими **завданнями** предмету "Польська література " є:

- збагатити учнів новими знаннями про закономірності та особливості розвитку польської літератури:
- формувати знання про своєрідність історико-літературного процесу;
- формувати знання про основні мистецькі напрямки, школи, культурні концепції .
- формувати знання про окремі найвидатніші літературні явища та постаті .
- формувати вміння та навички самостійно оцінювати, інтерпретувати тексти;
- розкрити питання про взаємодії національних художніх систем, особливо – питання українсько-польських зв'язків;

Вибір навчального матеріалу для даної програми є підпорядкований кільком основним умовам – сприянню розвитку самостійного мислення учня, моральної та інтелектуальної сфери його особистості.

У ході вивчення предмету «польська література» передбачені уроки-презентації, круглі столи, уроки-драми, уроки-інтерв'ю, екскурси (віртуальні та реальні).

Зміст програми 7 клас

(35 годин, 1 година на тиждень) 32 години навчальних; 2 години - контроль; 1 година - систематизація вивченого

№ теми	К-сть год.	Зміст навчального матеріалу	Державні вимоги до рівня загальноосвітньої підготовки учнів
1	1	<p>ВСТУП</p> <p>Знайомство з польською літературою. Розкриття ролі літератури в житті людини. Її значення для розвитку суспільства.</p> <p>Поезія Едварда Шиманського «Książka»</p>	<p>Учень (учениця):</p> <p>висловлює судження про роль літератури у формуванні життєвих цінностей людини;</p> <p>порівнює польську літературу з українською;</p> <p>виразно читає вірш, коментує прочитане;</p> <p>наводить приклади з прочитаних ним творів в українській чи зарубіжній літературі.</p>
	2	<p>ПОЛЬСЬКІ КАЗКИ</p> <p>Ewa Szelburg-Zarembina. «Baśń o kocie w butach». Введення терміну «казка». Короткі відомості про письменницю. Порівняння з відомою однойменною казкою.</p>	<p>Учень (учениця):</p> <p>виразно читає і аналізує казку;</p> <p>розкриває значення терміну «казка»;</p> <p>знає короткі біографічні дані письменниці;</p> <p>порівнює з однойменною відомою в світовій літературі казкою.</p>
	3	<p>ЯН БЖЕХВА</p> <p>Роль пейзажу в казкових оповіданнях.</p> <p>Jan Brzechwa «Wiosna»,</p>	<p>Учень (учениця):</p> <p>виразно читає та аналізує оповідання;</p> <p>знає короткі біографічні дані</p>

		<p>«Siedmiomilowe buty». (Короткі відомості про письменника. Бесіда про красу природи. Виділення казкових моментів та їх роль у подібних творах).</p> <p>«Na straganie»</p> <p>„Zoo”</p> <p>„Kaczka dziwaczka”</p>	<p>письменника;</p> <p>висловлює особисте ставлення до природи та її ролі в творі;</p> <p>вміє розпізнавати казкові моменти та відрізняти їх від реальних подій;</p> <p>декламує вибрану поезію.</p>
	2	<p>ЮЗЕФ ІГНАЦІЙ КРАШЕВСЬКИЙ</p> <p>Використання народних легенд в літературних творах.</p> <p>Józef Ignacy Kraszewski «Kwiat paprosi». Короткі відомості про письменника. Введення терміну повір'я, легенда. Порівняння мови героїв.</p>	<p>Учень (учениця):</p> <p>Виразно читає та аналізує оповідання;</p> <p>знає короткі біографічні дані письменника;</p> <p>розкриває значення термінів «повір'я», «легенда»;</p> <p>наводить приклади особливостей мови героїв твору.</p>
	4	<p>МАРІЯ КОНОПНИЦЬКА</p> <p>Maria Konopnicka</p> <p>Поезія для дітей – „Co słonko widziało”</p> <p>Особливості оповідання для дітей.</p> <p>«O krasnoludkach i sierotce Marysi» (fragment). Вивчення відомостей про письменницю. Виділення основного сюжету твору.</p> <p>Поезії «Kukułeczka», «Stefek burczymucha» (на вибір)</p>	<p>Учень (учениця):</p> <p>Знайомиться з відомостями про письменницю;</p> <p>висловлює власне судження щодо поведінки героїв твору;</p> <p>виразно читає та аналізує фрагменти твору;</p> <p>висловлює власне ставлення щодо проблем, які висвітлюються в творі.</p>

	2	<p>АНТОНІ СЛОНІМСЬКИЙ</p> <p>Зображення любові до Батьківщини на матеріалах поезії</p> <p>Antoni Słonimski «Polska». Короткі відомості про поета. Бесіда про почуття та думки автора, виражені у вірші).</p>	<p>Учень (учениця) :</p> <p>знає короткі біографічні дані поета;</p> <p>вміє висловлюватися про почуття та думки автора;</p> <p>висловлює особисте ставлення до проблем, що піднімаються у творі, аргументуючи свою точку зору цитатами та прикладами з поезії.</p>
	2	<p>ЮЗЕФ ВИБІЦЬКИЙ</p> <p>Формування патріотичних почуттів на уроках літератури.</p> <p>Józef Wybicki «Mazurek Dąbrowskiego». Короткі відомості про поета. Розрізнення літературних жанрів «проза», «поезія». Поглиблення патріотичних почуттів. Поняття «гімн».</p>	<p>Учень (учениця):</p> <p>знає короткі біографічні дані поета;</p> <p>розповідає історію написання гімну та його варіанти;</p> <p>розрізняє історичні постаті, які згадуються у творі;</p> <p>визначає ідейний зміст твору.</p> <p>Розрізняє термін «гімн», «ода».</p>
	2	<p>ВЛАДИСЛАВ БРОНЕВСЬКИЙ</p> <p>Значення «малої» та «великої» Батьківщини</p> <p>Władysław Broniewski «Miasto kochane». Короткі відомості про поета.</p>	<p>Учень (учениця):</p> <p>знає короткі біографічні дані поета;</p> <p>висловлює судження про малу та велику Батьківщину;</p> <p>розповідає про їх взаємозв'язок.</p>
	2	<p>ВЛАДИСЛАВ БЕЛЗА</p> <p>Поезія для дітей</p> <p>«Kim też ja będę?»</p>	<p>Учень (учениця):</p> <p>знає короткі біографічні дані поета;</p> <p>висловлює власну думку з</p>

		«Katechizm polskiego dziecka»	приводу еміграції поета
	6	<p>АДАМ МІЦКЕВИЧ</p> <p>Фрагменти на вибір з «Пана Тадеуша»</p> <p>Adam Mickiewicz «Zachód słońca», «Poranek», «Zosia wśród ptactwa» (fragmenty z «Pana Tadeusza»), «Przyjaciele».</p> <p>Короткі відомості про поета.</p> <p>Розкриття психологічного паралелізму природи та людини. Введення термінів: порівняння та епітет. Пейзаж.</p>	<p>Учень (учениця):</p> <p>знає короткі біографічні дані поета;</p> <p>виразно читає та інтерпретує вибрані фрагменти;</p> <p>розрізняє терміни «порівняння», «епітет», «пейзаж»;</p> <p>сприймає текст цілісно;</p> <p>висловлює судження про психологічний паралелізм людини та природи.</p> <p>Декламує вірш «Przyjaciele»</p>
	4	<p>ЮЛІУШ СЛОВАЦЬКИЙ</p> <p>«Балядина»: зображення благородності та ницості почуттів. Фрагменти на вибір.</p> <p>Juliusz Słowacki. Fragmenty z «Balladyny». (Короткі відомості про поета. Мова поезії. Літературний портрет. Символи та їх функція у творі).</p> <p>Поезія «W pamiętniku Zofii Bobrówny»</p>	<p>Учень (учениця):</p> <p>знає короткі біографічні дані поета;</p> <p>виразно читає та інтерпретує вибрані фрагменти;</p> <p>розрізняє термін «символ»;</p> <p>знаходить в тексті приклади змалювання літературного портрету.</p>
	2	<p>ЙОАННА КУЛЬМОВА</p> <p>Значення слів ввічливості у щоденному їх використанні.</p> <p>Joanna Kulmowa «Słowa prawdziwe», «Księżyc», «Przepis</p>	<p>Учень (учениця):</p> <p>знає короткі біографічні дані поета;</p> <p>виразно читає та інтерпретує</p>

		na mazurek», «Litere i żonkile». Короткі відомості про поетесу. Виразне читання з інтонацією. Робота з текстом на основі вивченого матеріалу. .	поезію; розповідає напам'ять вірш;
	2	ЮЗЕФ РАТАЙЧАК Поезія для дітей (на вибір). Роль фантастичних моментів у творі. Józef Ratajczak «Liście jak listy», «Miasto na drzewie», «Szukanie Iwa», «Zaklęcia». Короткі відомості про поета. Виразне читання з інтонацією. Робота з текстом на основі вивченого матеріалу.	Учень (учениця): знає короткі біографічні дані поета; виразно читає та інтерпретує поезію; розповідає напам'ять вірш; висловлює судження про роль фантастичних моментів у творах.

Зміст програми 8 клас

(35 годин, 1 година на тиждень) 32 години навчальних; 2 години - контроль; 1 година - систематизація вивченого

К-сть год.	Зміст навчального матеріалу	Державні вимоги до рівня загальноосвітньої підготовки учнів
1	ВСТУП Література як мистецтво слова. Присутність літератури в інших видах мистецтва. АННА КАМЕНСЬКА Спогади про літо на сторінках поезій. Anna Kamińska «Koniec	Учень (учениця): Висловлює судження про літературу як один з видів мистецтва; обґрунтовує особистий вибір літературних творів; називає прочитані твори, які справили на нього найбільший

	<p>wakasji». Короткі відомості про письменницю. Робота зі змістом поезії</p>	<p>емоційний вплив;</p> <p>вміє пояснити різницю між етапами становлення української, зарубіжної та польської літератури.</p> <p>виразно читає поезію;</p> <p>вміє висловитися з приводу прочитаного;</p> <p>пояснює роль епітетів;</p> <p>знає короткі біографічні дані поетеси;</p> <p>розповідає про те як сам провів літо.</p>
2	<p>МАРІЯ ДОМБРОВСЬКА</p> <p>Вплив природи на емоційний стан людини.</p> <p>Maria Dąbrowska «Odjazd». Повторення відомостей про письменницю. Настрій героїв, почуття. Функція описів.</p>	<p>Учень (учениця):</p> <p>виразно читає та аналізує фрагменти твору;</p> <p>пригадує та розповідає короткі біографічні дані письменниці;</p> <p>описує настрій та почуття героїв;</p> <p>розкриває функцію описів;</p>
2	<p>КОНСТАНТИ ІЛЬДЕФОНС ГАЛЧИНСЬКИЙ</p> <p>Творчість поета як утвердження самоцінності людського життя</p> <p>Konstanty Ildefons Gałczyński «Mali pomocnicy». Короткі відомості про поета. Розкриття характеру дитини, її почуття гідності.</p>	<p>Учень (учениця):</p> <p>виразно читає та інтерпретує вибрані фрагменти;</p> <p>знає короткі біографічні дані поета;</p> <p>аналізує характер героїв;</p> <p>висловлює особисте ставлення до проблем, що піднімаються у творі</p>

2	<p>КАЗИМИРА ІЛЛАКОВІЧУВНА</p> <p>Особливості жіночої поезії.</p> <p>Kazimiera Iłakowiczówna</p> <p>«Samotność», «Zatkane uszy».</p> <p>Короткі відомості про поетесу.</p> <p>Поняття рими, строфи, звуконаслідування. .</p>	<p>Учень (учениця):</p> <p>знає короткі біографічні дані поета;</p> <p>виразно читає та інтерпретує поезію;</p> <p>розповідає напам'ять вірш;</p> <p>Розрізняє терміни рими, строфи, звуконаслідування.</p>
2	<p>ТАДЕУШ РУЖЕВІЧ</p> <p>Свідомість великої катастрофи післявоєнного покоління.</p> <p>Tadeusz Różewicz</p> <p>«Bursztynowy ptaszek». Короткі відомості про поета. Інтонація вірша. Дослівний та прихований зміст вірша.</p> <p>Поезія «Kochani ludożercy»</p>	<p>Учень (учениця):</p> <p>виразно читає та аналізує поезію;</p> <p>знає короткі біографічні дані поета;</p> <p>прослідковує інтонацію вірша;</p> <p>пояснює особисті переживання автора і ситуацію зображену в поезії,</p> <p>розкриває прихований зміст вірша.</p>
2	<p>ЯНУШ КОРЧАК</p> <p>Роль школи у житті дитини.</p> <p>Janusz Korczak «Szkoła». Короткі відомості про письменника. Дискусія керована вчителем.</p>	<p>Учень (учениця):</p> <p>виразно читає та аналізує фрагменти твору;</p> <p>знає короткі біографічні дані письменника;</p> <p>визначає головну думку твору;</p> <p>висловлює власне судження про поведінку учнів у школі;</p>

		характеризує поведінку вчителя.
1	<p>ОЛЕКСАНДР ФРЕДРО</p> <p>Незвичайний гумор на сторінках поезії.</p> <p>Aleksander Fredro «Paweł i Gaweł». Проблема толеранції. Комічність поезії.</p>	<p>Учень (учениця):</p> <p>виразно читає та аналізує поезію;</p> <p>пояснює комічність поезії;</p> <p>характеризує та порівнює образи героїв;</p> <p>наводить подібні приклади з реального життя.</p> <p>Декламує поезію.</p>
2	<p>ІГНАЦІЙ КРАСІЦЬКИЙ</p> <p>Алегоричний світ байок.</p> <p>Ignacy Krasicki. Bajki «Wół i mrówka», «Żółw i mysza», «Lis i wilk», «Wilczki», «Przyjaciele», «Czapla, ryby, rak». Короткі відомості про письменника. Поняття «байка», «мораль», «алегорія».</p>	<p>Учень (учениця):</p> <p>виразно читає та аналізує байки;</p> <p>знаходить у текстах байок приклади сатиричного змалювання подій та героїв;</p> <p>дає визначення поняттям «байка», «мораль», «алегорія»;</p> <p>порівнює алегоричність байок з реальними ситуаціями.</p>
4	<p>АДАМ МІЦКЕВИЧ</p> <p>Поетична творчість А.Міцкевича.</p> <p>Adam Mickiewicz «Lis i kozieł», «Świtez», «Śmierć Pułkownika». Повторення відомостей про поета. Різноманітність тематики поезій.</p>	<p>Учень (учениця):</p> <p>виразно читає та аналізує поезію;</p> <p>пригадує короткі відомості про поета;</p> <p>вміє пояснити використання художніх засобів;</p> <p>знаходить у тексті епітети, метафори, антитези та пояснює їх роль в образній системі твору.</p>

3	<p>ЮЛІУШ СЛОВАЦЬКИЙ</p> <p>Різновид патріотичної лірики.</p> <p>Проблема батьків та дітей.</p> <p>Juliusz Słowacki «Sowiński w okorach woli», «Listy do matki».</p> <p>Повторення відомостей про письменника. Патріотичні мотиви творчості. Поняття епістолярного стилю. Зв'язок батьків та дітей.</p> <p>Поезія «Testament mój»</p>	<p>Учень (учениця):</p> <p>виразно читає та аналізує поезію;</p> <p>пригадує короткі відомості про поета;</p> <p>вміє пояснити використання художніх засобів;</p> <p>знаходить у тексті епітети, метафори, антитези та пояснює їх роль в образній системі твору;</p> <p>дає визначення поняттю епістолярного стилю.</p>
1	<p>К.І. ГАЛЧИНСЬКИЙ</p> <p>Патріотичні мотиви творчості.</p> <p>Konstanty Ildefons Gałczyński «Pieśń o żołnierzach z Westerplatte». Короткі відомості про поета. Історичні факти та поезія.</p>	<p>Учень (учениця):</p> <p>виразно читає та аналізує поезію;</p> <p>знає короткі біографічні дані письменника;</p> <p>розповідає про історичні події, які покладено в основу поезії.</p>
2	<p>ЗБІГНЄВ ГЕРБЕРТ</p> <p>Збігнєв Герберт і Україна. Поезія з циклу «Pan Cogito»:</p> <p>«Pudełko zwane wyobraźnią» i in.</p> <p>Короткі відомості про поета. Роль уяви в літературній творчості.</p>	<p>Учень (учениця):</p> <p>знає короткі біографічні дані поета;</p> <p>виразно читає та аналізує поезію;</p> <p>висловлює особисті судження про роль уяви</p>
6	<p>ГЕНРИК СЕНКЕВИЧ</p> <p>Особливості жанру пригодницької повісті.</p> <p>Henryk Sienkiewicz «Przygoda w górach». Поняття повісті. Простір</p>	<p>Учень (учениця):</p> <p>Пригадує короткі біографічні дані письменника;</p> <p>виразно читає та аналізує твір;</p>

	у літературному творі. Новели «Latarnik», «Sachem» (на вибір)	висловлює особисті судження про поведінку героїв твору; дає визначення поняття «повість», «новела», «оповідання»; пояснює роль описів у творі.
2	СТАНІСЛАВ ЛЕМ С.Лем як найвидатніший представник польської наукової фантастики. Stanisław Lem «Wielkie lanie» (fragmenty). Короткі відомості про письменника. Поняття сюжету, фабули. Проблематика твору.	Учень (учениця): знає короткі біографічні дані письменника; виразно читає та аналізує фрагменти твору; дає визначення поняттям «сюжет», «фабула»; розмірковує про своєрідність проблематики твору.

Зміст програми 9 клас

(35 годин, 1 година на тиждень) 32 години навчальних; 2 години - контроль; 1 година - систематизація вивченого

К-сть год.	Зміст навчального матеріалу	Державні вимоги до рівня загальноосвітньої підготовки учнів
1	ВСТУП. Етапи розвитку польської літератури в контексті світової. Короткий нарис-порівняння.	Учень (учениця): Висловлює судження про літературу як скарбницю духовних, моральних, естетичних багатств людства на різних етапах її розвитку; дає характеристику окремим етапам становлення;
4	ЮЛІУШ СЛОВАЦЬКИЙ Романтична драма «Kordian»	Учень (учениця): Знає основні мотиви твору;

	<p>Історія написання твору та відображення реальної історії у драмі.</p> <p>Літературне ім'я головного героя</p> <p>Поняття Вінкельєдизму.</p>	<p>Розуміє прихований зміст назви драми;</p> <p>Характеризує Кордіана як романтичного героя</p> <p>Вміє пов'язати твір з відповідними історичними подіями</p>
4	<p>АДАМ МІЦКЕВИЧ</p> <p>Повторення відомостей про поета</p> <p>Драма «Dziady» cz. IV; «Dziady cz. III (фрагменти)</p> <p>Історичний підтекст драми.</p> <p>Історія написання. Генеза твору.</p> <p>Реальні та вигадані герої драми.</p>	<p>Учень (учениця):</p> <ul style="list-style-type: none"> - Знає історичні передумови написання твору; - Вміє пояснити реальний та духовний контекст драми; - Розрізняє історіософічний контекст; - Вміє пояснити поняття «месіанізм» у контексті драми
2	<p>МАРІЯ КОНОПНИЦЬКА</p> <p>Maria Konopnicka « Tam, w moim kraju w dalekiej stronie», «Pieśń o domu», «Rota».</p> <p>Повторення відомостей про письменницю. Бесіда про патріотичні почуття героя, ностальгію.</p>	<p>Учень (учениця):</p> <p>Виразно читає та аналізує фрагменти казки;</p> <p>знає короткі біографічні дані письменниці;</p> <p>вміє скласти план до окремих фрагментів твору;</p> <p>доводить прикладами з тексту, що казковий світ дитини є неймовірно прекрасний, ніжний та чистий.</p>
6	<p>БОЛЕСЛАВ ПРУС</p> <p>Проблема навчання дітей 19 ст. На прикладі фрагментів повісті «Анєлька».</p> <p>Bolesław Prus «Anielka». Короткі відомості про письменника.</p> <p>Провідні теми твору. Реальні та</p>	<p>Учень (учениця):</p> <p>порівнює особливості навчання у 19 ст і сьогодні;</p> <p>аналізує провідні теми твору;</p> <p>розрізняє реальні та вигадані постаті;</p>

	<p>вигадані постаті. Літературний портрет героя. Дружба тварини та людини.</p> <p>Фрагменти роману «Лялька»</p> <p>Головні мотиви роману «Лялька» - суспільна проблематика, романтична проблематика, проблема жінок, важкої праці, мотив міста</p>	<p>характеризує літературний портрет героя;</p> <p>виразно читає та аналізує фрагменти повісті;</p> <p>знає короткі біографічні дані письменника;</p> <p>вміє висловлюватись про дружбу людини та тварини.</p> <p>Може назвати і дати чітку характеристику головних героїв роману;</p> <p>Вміє порівняти героїв різних верств населення, жінок та чоловіків, описати міські ансамблі та сільську місцевість.</p>
6	<p>ГЕНРИК СЕНКЕВИЧ</p> <p>Важка доля бідних сільських дітей.</p> <p>Henryk Sienkiewicz «Janko Muzykant». Короткі відомості про письменника. Образи з життя талановитих дітей. Життєвий шлях дитини, яка живе в селі. Фабула та сюжет твору, його проблематика.</p> <p>Роман «Quo vadis» (фрагменти)</p>	<p>Учень (учениця):</p> <p>виразно читає та аналізує фрагменти повісті;</p> <p>знає короткі біографічні дані письменника;</p> <p>висловлює свою думку про важку долю бідних талановитих дітей;</p> <p>визначає головну думку твору та варіанти її інтерпретації.</p> <p>Уміє розпізнати головні мотиви твору, історичні та фіктивні образи, проблематика становлення християнства.</p>
2	<p>МАРІЯ ДОМБРОВСЬКА</p> <p>Вплив народних традицій на формування особистості.</p>	<p>Учень (учениця):</p> <p>виразно читає та аналізує фрагменти повісті;</p>

	<p>Maria Dąbrowska «Boże Narodzenie». Короткі відомості про письменницю. Традиції пов'язані зі святкуванням Різдва. Порівняння із сучасними реаліями.</p>	<p>знає короткі біографічні дані письменниці;</p> <p>вміє розповісти про народні традиції пов'язані зі святкуванням Різдва та порівняти їх з традиціями поданими у творі.</p>
2	<p>СЛАВОМІР МРОЖЕК</p> <p>С.Мрожек як визначний драматург, прозаїк, сатирик та художник.</p> <p>Sławomir Mrozek «Wesele w Atomicach». Короткі відомості про письменника. Особливості сприйняття та інтерпретації фрагментів твору.</p>	<p>Учень (учениця):</p> <p>виразно читає та аналізує фрагменти твору;</p> <p>пояснює роль сатири у творі;</p> <p>розкриває зміст неологізмів та діалектизмів;</p> <p>висловлює судження про ментальність даного покоління;</p> <p>знає короткі біографічні дані письменника.</p>
3	<p>ОЛЕКСАНДР ФРЕДРО</p> <p>Майстерність слова О. Фредра на сторінках комедії «Помста»</p> <p>Aleksander Fredro «Zemsta». Короткі відомості про письменника. Перегляд екранізації. Дискусія з приводу побаченого та прочитаного.</p>	<p>Учень (учениця):</p> <p>виразно читає та аналізує фрагменти твору;</p> <p>знає короткі біографічні дані письменника;</p> <p>вміє дати характеристику комічності ситуації та поведінки героїв;</p> <p>знає визначення терміну «інтрига»;</p> <p>пояснює проблематику комедії.</p>
2	<p>МІКОЛАЙ РЕЙ</p> <p>М.Рей як творець першої</p>	<p>Учень (учениця):</p> <p>виразно читає та аналізує</p>

	<p>польської повісті.</p> <p>Mikołaj Rej «Żywot człowieka rozcziwego». Короткі відомості про письменника. Проблематика твору. Особливості мови.</p>	<p>фрагменти твору;</p> <p>знаходить та дає характеристику філософсько-дидактичним повчанням;</p> <p>висловлює особисте ставлення до проблем, що піднімаються в повісті;</p> <p>переказує зміст твору.</p>
--	---	--

Зміст програми 10 клас

(35 годин, 1 година на тиждень) 32 години навчальних; 2 години - контроль; 1 година - систематизація вивченого

К-сть год.	Зміст навчального матеріалу	Державні вимоги до рівня загальноосвітньої підготовки учнів
2	<p>Література середньовіччя. Загальна характеристика епохи.</p> <p>Хроніка Галла Аноніма, Вінцента Кадлубка,</p> <p>Legenda o świętym Aleksym Kazania Świętokrzyskie</p> <p>На вибір</p>	<p>Учень (учениця):</p> <p>дає загальну характеристику епохи;</p> <p>називає представників епохи;</p> <p>читає та переказує фрагменти оригінальних творів.</p>
1	<p>Значення твору «Богородиця» для становлення польської літератури та свідомості народу.</p> <p>«Bogurodzica»</p>	<p>Учень (учениця):</p> <p>виразно читає та аналізує поезію;</p> <p>розкриває значення твору;</p> <p>дає визначання поняття «гімн».</p> <p>Декламує гімн.</p>
1	<p>Література ренесансу. Загальна</p>	<p>Учень (учениця):</p> <p>дає загальну характеристику</p>

	<p>характеристика епохи.</p> <p>Piotr Skarga, Kazania sejmowe (fragmenty)</p>	<p>епохи;</p> <p>називає представників епохи;</p> <p>читає та переказує фрагменти оригінальних творів.</p>
4	<p>Ян Кохановський як засновник польської літературної мови.</p> <p>Jan Kochanowski «Treny», «Fraszki». «Pieśni» (на вибір).</p> <p>Поняття «трен», «фрашка». Короткі відомості про поета.</p> <p>Філософські погляди передані поезією.</p>	<p>Учень (учениця):</p> <p>виразно читає та аналізує поезію;</p> <p>розкриває значення творів;</p> <p>дає визначання поняття «трен», «фрашка»;</p> <p>знає короткі біографічні дані поета.</p> <p>Декламує вибрану фрашку чи трен.</p>
1	<p>Література бароко. Загальна характеристика епохи.</p> <p>Wacław Potocki, Transakcja wojny chocimskiej (fragmenty z części I);</p>	<p>Учень (учениця):</p> <p>дає загальну характеристику епохи;</p> <p>називає представників епохи;</p> <p>читає та переказує фрагменти оригінальних творів.</p>
1	<p>Ян Морштин – яскравий представник епохи бароко.</p> <p>Jan Andrzej Morsztyn «Wybór wierszy».</p> <p>«Do trupa»</p> <p>Кроткі відомості про поета. Інтерпретація поезій.</p>	<p>Учень (учениця):</p> <p>виразно читає та аналізує поезію;</p> <p>розкриває значення творів;</p> <p>вміє інтерпретувати поезію;</p> <p>знає короткі біографічні дані поета.</p>

2	<p>ІГНАЦІЙ КРАСИЦЬКИЙ</p> <p>Ignacy Krasicki, Monachomachia (fragmenty)</p>	<p>Учень (учениця):</p> <p>Знає визначення поеми;</p> <p>-розрізняє дидактичні функції твору;</p> <p>- володіє змістом твору;</p> <p>- пояснює мету поеми.</p>
6	<p>Творці польського романтизму.</p> <p>Adam Mickiewicz «Oda do młodości», «Ballady i romanse», «Romantyczność», «Sonety krymskie», Juliusz Słowacki – Liryka, Zygmunt Krasiński – «Nie-Boska komedia», Cyprian Kamil Norwid – Liryka, Ukraińska szkoła polskiego romantyzmu. (На вибір).</p> <p>Загальна характеристика епохи.</p>	<p>Учень (учениця):</p> <p>дає загальну характеристику епохи;</p> <p>пригадує творчість представників епохи;</p> <p>називає особливості жанру та проблематику вивчених творів;</p> <p>вирізняє вплив епохи на творчість її представників.</p> <p>Декламує вибрану поезію А.Міцкевича.</p>
14	<p>Епоха Молодої Польщі. Яскраві представники.</p> <p>L. Staff поезія «Jesień», «Jesień», «Kochać i tracić», «Wiosna»</p> <p>S. Żeromski новела «Rozdziobią nas kruki, wrony» (fragmenty)</p> <p>W.S. Reymont роман – тетралогія «Chłopi» (фрагменти)</p> <p>S.Wyspiański драма «Wesele» (фрагменти)</p>	<p>Учень (учениця):</p> <p>дає загальну характеристику епохи;</p> <p>знає творчість представників епохи;</p> <p>називає особливості жанру та проблематику вивчених творів;</p> <p>вирізняє вплив епохи на творчість її представників;</p> <p>може назвати проблематику вивчених творів;</p> <p>порівнює головних та другорядних героїв романів</p>

	<p>G.Zapolska – психологічний роман «Granica» (фрагменти)</p> <p>На вибір.</p> <p>Загальна характеристика епохи.</p>	<p>вміє назвати основні мотиви творчості вибраних письменників.</p>
<p align="center">Зміст програми 11 клас (35 годин, 1 година на тиждень) 32 години навчальних; 2 години - контроль; 1 година - систематизація вивченого</p>		
1	<p>ТЕОФІЛ ЛЕНАРТОВИЧ</p> <p>Вплив фольклору на чарівний світ поезії.</p> <p>Teofil Lenartowicz «Kalina». Короткі відомості про письменника. Почуття виражені в поезії. Поняття «уособлення».</p>	<p>Учень (учениця):</p> <p>знає короткі біографічні дані поета;</p> <p>виразно читає та аналізує поезію;</p> <p>дає визначення поняття «уособлення»;</p>
2	<p>ЯН ТВАРДОВСЬКИЙ</p> <p>Різновид релігійної поезії.</p> <p>Jan Twardowski «Do moich uczniów», «Podziękowanie». Короткі відомості про письменника.</p> <p>Релігійна поезія (напр. Кароль Войтила)</p>	<p>Учень (учениця):</p> <p>знає короткі біографічні дані поета;</p> <p>виразно читає та аналізує поезію;</p> <p>дає визначення поняття «релігійна поезія»;</p> <p>висловлює судження про гуманізм поезії.</p>

2	<p>ДЖОЗЕФ КОНРАД</p> <p>Короткі біографічні дані. Зв'язок з Україною. Мотиви творчості</p> <p>Роман «Lord Jim» (фрагменти)</p> <p>Композиція роману. Тип нарації та її новаторський характер.</p>	<p>Учень (учениця):</p> <p>розрізняє героїв роману;</p> <p>вміє назвати трагічні мотиви створення образів;</p> <p>називає джерела етичних конфліктів у романі;</p> <p>перелічує конрадовські правила життя.</p>
1	<p>Література міжвоєнного періоду</p> <p>Поезія J. Tuwim, K. Wierzyński, J. Lechoń, A. Słonimski - на вибір</p> <p>Загальна характеристика епохи.</p>	<p>Учень (учениця):</p> <p>дає загальну характеристику епохи;</p> <p>вивчає творчість представників епохи;</p> <p>називає особливості жанру та проблематику вивчених творів;</p> <p>вирізняє вплив епохи на творчість її представників.</p>
3	<p>ВІТОЛЬД ГОМБРОВІЧ</p> <p>Фрагменти роману «Ferdydurke»</p> <p>Проблематика твору</p> <p>Боротьба з формою</p> <p>Генеza твору та жанр</p> <p>Неологізми автора</p>	<p>Учень (учениця):</p> <ul style="list-style-type: none"> - Знає проблематику твору - Вміє охарактеризувати жанр роману, героїв твору - Порівнює творчість Гомбровіча із письменниками світової літератури
3	<p>БРУНО ШУЛЬЦ</p> <p>Коротка біографія. Зв'язок з Україною.</p> <p>Фрагменти повістей</p> <p>«Sanatorium pod klepsydrą»,</p>	<p>Учень (учениця):</p> <p>знає біографію письменника</p> <p>вміє назвати проблематику його творів</p> <p>дає визначення літературним</p>

	<p>«Sklepy cynamonowe»</p> <p>Проблематика, біографізм,</p> <p>Проблема часу і простору</p> <p>Деформація реальності</p>	термінам, дає приклади з творів.
4	<p>Загальна характеристика літератури XX століття.</p> <p>M.Białoszewski, S.Grochowiak, M. Hemar, T.Różewicz, Kazimierz Wierzyński, Jan Lechoń, Jerzy Liebert – на вибір</p> <p>А також фрашки - Jan Sztudynger</p> <p>афоризми Stanisława Jerzego Leśca</p> <p>Розкриття психологічних мотивацій, втраченої надії та моралі, а також їхнього повернення на прикладі вибраних поезій. –</p>	<p>Учень (учениця):</p> <p>дає загальну характеристику епохи;</p> <p>пригадує творчість представників епохи;</p> <p>називає особливості жанру та проблематику вивчених творів;</p> <p>вирізняє вплив епохи на творчість її представників.</p> <p>Декламує вибрану поезію.</p>
2	<p>ЗОФІЯ НАЛКОВСКА</p> <p>Література, яка пов'язана з трагедією II світової війни та концентраційних таборів новела «Przy torze kolejowym» (z tomu «Medaliony»);</p>	<p>Учень (учениця):</p> <p>читає та дає характеристику новели;</p> <p>дає власні судження на тему проблем війни та пов'язаною з нею жорстокістю</p>
3	<p>ЧЕСЛАВ МІЛОШ</p> <p>Знайомство з творчістю лауреата Нобелівської премії.</p> <p>Czesław Miłosz «Droga», «Piosenka o końcu świata», «Piosenka o porcelanie» . Короткі</p>	<p>Учень (учениця):</p> <p>знає короткі біографічні дані поета;</p> <p>виразно читає та інтерпретує поезію;</p>

	<p>відомості про поета. Виразне читання з інтонацією. Робота з текстом на основі вивченого матеріалу.</p>	<p>розповідає напам'ять вірш (на вибір);</p> <p>висловлює особисте ставлення до образів поезії;</p> <p>визначає провідну думку твору.</p>
3	<p>ВІСЛАВА ШИМБОРСЬКА</p> <p>Знайомство з творчістю лауреата Нобелівської премії.</p> <p>Wisława Szymborska «List do ludożerców», «Niektórzy lubią poezję», «Nic dwa razy», «Kot w pustym mieszkaniu». Короткі відомості про поетесу. Виразне читання з інтонацією. Робота з текстом на основі вивченого матеріалу. —</p>	<p>Учень (учениця):</p> <p>знає короткі біографічні дані поета;</p> <p>виразно читає та інтерпретує поезію;</p> <p>розповідає напам'ять вірш (на вибір);</p> <p>називає художні засоби втілення авторського задуму.</p>
2	<p>МАРЕК ГЛАСКО</p> <p>Marek Hłasko,</p> <p>Оповідання «Pierwszy krok w chmurach»</p> <p>Проблематика, час і місце подій твору. Сюжет. Мотив добра та зла. Мова твору.</p>	<p>Учень (учениця):</p> <p>знає короткі біографічні дані письменника;</p> <p>називає головних героїв твору, дає їм характеристику;</p> <p>порівнює мотиви добра та зла;</p>
3	<p>АНДЖЕЙ САПКОВСКИ</p> <p>Сага «Відьмак» (вибрані фрагменти з частин саги)</p> <p>Проблема сутності людини</p> <p>Віра у долю та передбачення.</p> <p>Толерантність. Поняття «інший».</p>	<p>Учень (учениця):</p> <p>знає короткі біографічні дані письменника;</p> <p>називає частини саги, дає характеристику головному герою твору, подіям;</p> <p>порівнює мотиви добра та зла; висловлює власні</p>

		судження на тему толеранції
2	<p>ОЛЬГА ТОКАРЧУК</p> <p>Роман «Правік та інші часи»</p> <p>Поняття родинного роману.</p> <p>Проблема часу і простору у творі.</p> <p>Символіка предметів, тварин та людей.</p> <p>Поняття міфологізації.</p> <p>Дискусія на тему – сучасна Польща і традиційне польське село.</p>	<p>Учень (учениця):</p> <p>Знає короткі відомості про письменницю.</p> <p>Представляє історію сім'ї Боских на фоні історії.</p> <p>Розуміє філософію природи на прикладі фрагменту «Час грибниці»</p>
1	<p>ПІДСУМОК</p> <p>Узагальнення та систематизація вивченого протягом курсу матеріалу.</p>	<p>Учень (учениця):</p> <p>називає авторів вивчених творів і знає їх зміст;</p> <p>розрізняє епохи польської літератури;</p> <p>узагальнює та систематизує вивчений протягом року матеріал і висловлює власні судження про роль літератури у формуванні шкали життєвих цінностей і пріоритетів людини;</p> <p>вміє порівнювати літератури різних народів та поколінь.</p>

Перелік навчально-методичної літератури на допомогу вчителів

1. Абрамович С., Кеба О., Стахнюк Н. Історія польської літератури: Цикл лекцій. К.: ВД Д. Бураго, 2019. 620 с
2. Антологія польської поезії у 2-т. Упорядник Дмитро Павличко, К.: Східний видавничий дім, 2004 р.
3. Антологія польської поезії у 2-т. уп. Булаховська Ю. К.: Дніпро, 1979 р
4. Антологія для позакласного читання для учнів 7-8 класів, які вивчають польську мову = Antologia do czytania samodzielnego. Klasy VII-VIII / Упорядкув. Хлопек А. Б. — Х. : Торсінг Плюс, 2013. — 208 с. — Текст польською мовою.
5. Антологія польської зарубіжної поезії XX сторіччя / уклад., авт. вступ. ст. Д. С. Наливайко. - Х. : Ранок, 2011. - 400 с.
6. Булаховська, Ю. Л. Спадкоємність і новаторство сучасної польської поезії / Ю. Л. Булаховська. - К. : Наукова думка, 1979. - 175 с.
7. Булаховська, Ю.Л. Творчість Леопольда Стаффа і стильові пошуки польської поезії першої половини XX ст / Ю. Л. Булаховська ; АН УРСР, ін-т літ. ім.Т. Г. Шевченка. - К. : Наукова думка, 1970. - 179 с.
8. Вєрвєс, Г. Д. Адам Міцкевич. Життя і творчість [Текст] : біографія окремої особи / Г. Д. Вєрвєс. - К. : Дніпро, 1979. - 140 с.
9. Київські полоністичні студії [Текст] : збірник. Т. 7 "Українська школа" в літературі та культурі українсько-польського пограниччя: зб. наук. праць / Ін-т філології КНУ ім. Т. Шевченка, Ін-т л-ри ім. Т. Шевченка НАН. - К. : 2005. - 597 с.
10. Конопницька М. Про сирітку Марисю. – Фоліо, Серія книг Видання з паралельним текстом Польська Рік видання 2019.- 320 с.
11. Лєсмян, Б. Пригоди Синдбада мореплавця [Текст] : повість / Б. Лєсмян ; пер. з пол. В. Дмитрука. - Л. : Кальварія, 2007. - 208 с.
12. Марценішко, В. Польська література (зокрема творчість Генріка Сенкевича) в оцінці Івана Франка [Текст] : збірник / В. Марценішко.
13. Марценішко, В. Образ України, її історія в польській літературі (XVI-XIX ст.) / В. Марценішко. —
14. Медицька, М.Творчість Станіслава Виспянського й українська література кінця XIX - початку XX століття: рецепція і типологія / М. Медицька ; наук. ред. В. Матвійшин. - Івано-Франківськ : Третяк І. Я., 2008. - 316 с.
15. Модернізм та фемінізм. Жіночі постаті в польській та зарубіжній літературі [Текст]: літературний огляд / наук. ред. Є. Лох. - Люблін : Університет М. Кюрі-Склодовської, 2001. - 276 с.

16. Нахлік, Є. Творчість Юліуша Словацького й Україна. Проблеми українсько-польської літературної компаративістики / Є. Нахлік. - Л. : [б. в.], 2010. - 287 с.
17. Нахлік, Є. Доля - Los- судьба: Шевченко і польські та російські романтики [Текст] : монографія / Є. Нахлік; НАН України, Ін-т літ. ім. Т. Шевченка. - Л. : 2003. - 568 с.
18. На стику культур: польський та український вірш [Текст] : [зб. наук. пр.] / Ін-т л-ри ім. Т. Г. Шевченка НАН України. - К. : Київський університет, 2007. - 215 с.
19. Петрухіна Л. Е. Історія польської літератури: Конспект лекцій і завдання. Львів: Вид-во Львівськ. ун-ту, 2006. 215 с.
20. Прус Б. Лялька [Текст] : роман. Кн. 2 / пер. з пол. : С. Ковганюка. - К. : 1979. - 399 с.
21. Польський літературний вітраж [Текст] : зб. поезій / пер., післм., довідки про авт. А. Глушака, худ. Г. Палатніков, ред. Є. Ніколаєнко. - О. : Маяк, 2007. - 167 с.
22. Радишевський, Р. Українська та польська школи і літературі українсько-польського пограниччя [Текст] : збірник / Р. Радишевський.
23. Радишевський Р. Ю. Словацький. Життя і творчість. – К., 1985.
24. Сливинський О. Польська література Львова: Конспект лекцій для студентів третього курсу напряму підготовки «Філологія». – Львів, 2013.
25. Сливинський О. Найновіша польська література в українських перекладах: тенденції та перспективи / Остап Сливинський // Бруно Шульц і культура Пограниччя. Матеріали двох перших едіцій Міжнародного Фестивалю Бруно Шульца в Дрогобичі / Наук. ред.: В. Меньок. – Дрогобич, 2007. – С. 230–239.
26. Сенкевич Г. За хлібом.- Фоліо Серія книг Видання з паралельним текстом Мова Українська, Польська Рік видання 2019 Перекладач В. Павлів.- 251 с.
27. Сухомлинов, О. Українсько-польське культурне пограниччя в літературі: від Ренесансу до міжвоєнного двадцятиріччя [Текст] : збірник / О. Сухомлинов. –
28. Токарчук О. Книги Якова. Перекл. Сливинський О. Темпора, - 960 с.
29. Теорія літератури в Польщі [Текст] : антологія текстів, друга пол. XX - поч. XXI ст. / упоряд. Б. Бакули ; за заг. ред. В. Моренця ; пер. з пол.: С. Яковенка. - К. : Києво-Могилянська академія, 2008. - 532 с.
30. Теорія літератури в Польщі. Антологія текстів. Друга половина XX – перша половина XXI століття. Богуслав Бакула, 2008. – 532 с.
31. Хрестоматія дитячої славістики: Слов'янська поезія XIX - початку XX століття / упоряд. : Н. О. Лисенко-Єржиківська, Т. П. Руда, І. О. Карєва ; наук. ред. : Л. К. - К.: Успіх і кар'єра, 2008. - 255 с.
32. Яковенко, С. Романтики, естети, ніцшеанці: Українська та польська літературна критика раннього модернізму / С. Яковенко ; рец. : О. Астаф'єв, В. Моренець ; ред.: Б. Матіяш; худ.: В. Гаврилюк. - К.: Критика, 2006. - 295 с.